

Stručni rad

DRUŠTVENE IGRE U RAZREDU

Nives Gros, prof. defektologije
OŠ dr. Slavka Gruma, Zagorje ob Savi

Sažetak:

Društvene igre u razredu imaju često zaboravljenu, ali vrlo važnu ulogu. Društvene igre su korisne, kako za učenike, tako i za učitelje. Važno je da se učenici povežu, uspostave kontakt s drugim učenicima i da se stave u ulogu vođe ili podređenog. Učenici razvijaju solidarnost, međusobno si pomažu i toleriraju različitosti. Tijekom igara učenici se opuštaju, smanjuju im se bojazni i razvijaju svoje osobnosti. Društvene igre korisne su za učitelja jer uspostavljaju ravnopravniji, neposredan i druželjubivi odnos između učenika i odnos s učiteljima. Učenike upoznaju na zabavan, ugodniji i svestraniji način.

Ključne riječi: upoznavanje, opuštanje, empatija, osobni napredak, prijateljstvo

1. Uvod

Društvene igre imaju više značenja i mogu se sagledati iz različitih perspektiva. U osnovnoj školi važnost komunikacije i interakcije je u prvom planu, budući da u društvu možemo biti uspješni samo uspješnom komunikacijom. Komunikacijom se razmjenjuju informacije među ljudima. Prema tome poznamo tri dimenzije društvenih interakcija:

- Interakcija kao razmjena oblika ponašanja i suradnje među ljudima,
- Interakcija kao suočavanje i povezivanje društvenih znanja,
- Interakcija kao izraz nesvjesnih dispozicija i nesvjesnih obrazaca ponašanja.

S navedenim dimenzijama susrećemo se svakodnevno u procesu stvaranja društvenih odnosa među pojedincima. Sve navedeno odražava se kroz ponašanje i djelovanje pojedinca u skupini, društvena značenja koja pojedinac poprima u društvu ili dijeli s drugima u skupini te nesvjesne mentalne strukture koje prvenstveno utječu na emocije i motive ljudi u skupini. [3].

Kada se u školi bavimo društvenim igrama, shvaćamo da tada nastaju određene interakcije i da se tako stvaraju društveni odnosi. Kroz društvene igre učenike nastojimo međusobno upoznati i naučiti ih da pažljivo slušaju jedni druge. Osim toga, u sklopu izvođenja programa društvenih igara, kod učenika se nastoji razviti osjećaj da se užive u ulogu druge osobe, sposobnost prihvaćanja i rješavanja konfliktnih situacija koje se mogu pojaviti u svakodnevnim kontaktima te pokušati postupno izgraditi odnose u grupi. Društvene igre koriste učitelji u osnovnoj školi i igraju se s učenicima. Cilj izvođenja društvenih igara je da razmislimo što točno igrom želimo postići dok istovremeno moramo osmisliti što će se događati tijekom igre. Društvene igre učiteljima pomažu kada žele uspostaviti ravnopravnije i neposrednije kontakte s učenicima dok istovremeno pomažu u stvaranju bolje klime u razredu. Preko društvenih igara učenik se upoznaje sa svakim pojedincem i tako se pokušava „uživiti“ u njega. Preko društvenih igara učenik lakše stvara kontakte i sklapa nova prijateljstva s ostalim učenicima u razredu. Društvene igre dobra su prilika da se usamljenijim učenicima barem omogući prilika komunikacije s ostalom djecom i da se bolje upoznaju sa svojim školskim kolegama. Pretjerano nametljivi učenici često se tijekom društvenih igara podvrgavaju zadanim pravilima grupe zbog čega počinju razvijati solidarnost, međusobnu suradnju, a ujedno i počinju prihvaćati različitosti. Igranje društvenih igara u tijekom nastave obično je pravi melem za učenike jer se mogu opustiti, izraziti svoje osjećaje i pokazati svoja znanja, a pritom se mogu smanjiti neki njihovi strahovi, npr. strah od javnih nastupa u razredu, strah od ismijavanja drugih, itd. Društvene igre mogu potaknuti kreativnost učenika, posebice svojim sadržajem. To znači da se učenik može izraziti na svojstven, izvoran način što vodi u prvenstveno prema fleksibilnijem načinu rada u razredu. Učenici se kroz igru postupno uče prenositi svoju originalnost još i na ostala područja, možda čak i izvan razreda [3].

Igranjem društvenih igara stvara se neraskidiva veza između učitelja i učenika koja omogućuje razvoj uspješnije međusobne suradnje što je jedan od glavnih ciljeva svakog učitelja. Pozitivna interakcija između učitelja i učenika jako je važna zbog kvalitetnijeg i uspješnijeg učenja i poučavanja. Učenik kroz društvene igre stječe korisna iskustva, dobiva uvid u stavove svojih vršnjaka, prijatelja ali i učitelja. Stavovi i obzori učenika su širi i pritom mu pomažu stavovi i mišljenja ostalih učenika s kojima je u interakciji. Zato društvene igre za učenika nisu važne samo na području učenja nego sežu i puno dublje, a prvenstveno se odnose na osobnu i društvenu stranu učenika, odnosno na svestranost u njegovom razvoju.

2. Tijek i izvedba društvenih igara

Sudionici u društvenim igrama o njima moraju posjedovati određene informacije. Pritom nije važna samo izvedba nego je prethodno potrebno i osmisliti ciljeve igre, kako se igra najbolje može izvesti, potrebno je predvidjeti prepreke koje se mogu pojaviti tijekom samog izvođenja igre. Zato je od ključnog značenja da se prethodno dobro pripremimo, a također, moramo obratiti pozornost i na veličinu skupine i njezinu strukturu, pravila moraju biti jasna, mora se uključiti svaki pojedinac u događanje skupine, potrebno je postaviti jasne i razborite zahtjeve koje uzimamo u obzir tijekom igre, potrebno je obratiti pozornost na igru, analizirati tijek igre, uzeti u obzir potrebe cijele skupine, a ne samo pojedinca, poštovati želje pojedinca tijekom igre u grupi te obratiti pažnju na sveukupnu „klimu“ u razredu tijekom odvijanja društvenih igara.

Autorice Virk Rode i Belak Ožbolt [3] igračima društvenih igara u razredu predlažu da najprije unutar skupine obrate pažnju i analiziraju odnose, zatim detaljno izrade plan realizacije igre s ciljevima koje žele postići, kraj igre, vrijeme trajanja igre, grupu koja će sudjelovati u izvođenju, izbor predviđenih igara i izvođača. Autorice preporučuju da se u procesu izvođenja igara analizira ono što želimo igrom postići. U procesu izvođenja društvenih igara vrlo značajnu ulogu ima voditelj koji mora stalno poticati primjerenu komunikaciju, izražavanje emocija te ujedno davati informacije o trenutačnim osjećajima jednih prema drugima. Jedan od zadataka voditelja je da detaljno bilježi sva svoja zapažanja o ponašanju učenika i vlastite reakcije. Time smo svjesniji svojih reakcija i, obzirom na dane okolnosti ih i mijenjamo.

3. Društvene igre u razredu

U razredu često izvodim različite društvene igre jer mislim da su jako korisne za učenike i učitelje. Često, već poznate društvene igre mijenjam i prilagođavam tako da odgovaraju ciljevima koje želim postići, istovremeno su primjerene za grupu učenika koji sudjeluju u tim društvenim igrama. Ispod navodim samo nekoliko najčešćih društvenih igara koje izvodim u razredu te koje ciljeve želim postići.

3.1. Zabava s pjenom

Pjenu za brijanje razmažem po cijelom stolu. Učenici se raspoređuju i sjednu oko stola. Vođa igre kaže jednu riječ (npr. obitelj, praznici, škola...) učenici nacrtaju prvu asocijaciju koja im padne na pamet nakon što vođa kaže jednu riječ. Cilj igre je da se učenici međusobno upoznaju, prepoznaju različita mišljenja i stajališta, prihvaćaju i da se naviknu na različitosti te da se povezuju.



Slika 1: Zabava s pjenom

3.2. Loptica putuje

Učenicima podijelim manje plastične ili pjenaste loptice koje mogu držati u jednom dlanu. Vođa igre pokazuje pokret i zatim svoju lopticu predaje dalje. Istovremeno dobiva drugu lopticu. Svi učenici ponavljaju pokret, lopticu daju dalje i dobivaju novu lopticu. Zadatak učenika je da pokret s lopticom izvedu što je brže moguće i u istom ritmu. Cilj igre je da se ostvari dobra međusobna suradnja među učenicima da obrate pažnju na pokrete i da potiču, dopuštaju i prihvaćaju greške, da se nauče o međusobnoj suradnji za postizanje zajedničkog cilja.



Slika 2: Loptica putuje

3.3. Pazi na čašu

Jednom učeniku stavim povez na oči da ništa ne vidi. Na tlo stavim kartonske šalice. Postavim početnu i ciljanu crtu. Zadatak slijepog učenika je da prođe kroz ciljanu crtu bez da bi srušio ili zdrobio čašu. Ostali učenici ga vode glasovnim uputama. Cilj igre je suradnja, izgradnja povezanosti, upoznavanje drugih osoba, razvijanje osjećaja za druge.



Slika 3: Pazi na čašu

3.4. Kroz обруч

Učenici se postavljaju u krug i uhvate za ruke. Vođa igre обруч jednom učeniku stavlja oko vrata. Zadatak učenika je da обруч putuje od učenika do učenika koji stoje u krugu. Pritom se cijelo vrijeme drže za ruke, a обруч ne smije pasti na tlo. Cilj igre je da učenici međusobno surađuju, pružaju si međusobnu pomoć, pohvale se, dopuste greške i grade međusobne veze.



Slika 4: Kroz обруч

3.5. Okrugli crtež

Voditelj igre priprema veći okrugli list, koji dijeli na šestine (osmine, desetine...) – ovisno o tome koliko učenika sudjeluje u igri. Zadatak učenika je da na svoj dio kruga upišu svoje ime i ukrase ga. U svom dijelu kruga crtaju stvari, događaje, predmete koji zanimaju učenika. Na kraju igre svaki učenik prezentira ono što je nacrtao. Cilj igre je da učenici upoznaju druge učenike, upoznaju interese drugih, da se uče o empatiji, razmišljaju o svojim osobinama, prihvaćaju različitosti te vježbaju izlaganje u grupi.



Slika 5: Okrugli crtež

4. Zaključak

Društvene igre su važne. Ne smijemo zaboraviti na njih, jer nam to vrijeme, plan i program i sl. ne dopuštaju. S njima možemo puno dobiti, a u isto vrijeme ništa izgubiti. S njima u nastavu unosimo zabavu, opuštenost i ugodnu atmosferu. Učenici ih vole, a ujedno kroz njih puno uče i dobivaju. Čak i učitelj može promijeniti ugled sramežljivog i tihog učenika ili ga igrom može podrediti voditelju razreda, itd. Preko društvenih igara možemo ostvariti i pratiti naše ciljeve. Već poznate društvene igre možemo promijeniti, nadopuniti, prilagoditi tako da pratimo ciljeve koje želimo postići u razredu.

5. Literatura

- [1.]Užmah, V. (2012).: Vloga socialnih iger v osnovni šoli. Preuzeto:
<https://core.ac.uk/download/pdf/67570518.pdf>.
- [2.]Nacionalni inštitut za javno zdravje. URL:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/igre_osnovnosolci_2017.pdf
(5.11.2022.)
- [3.]J.Virk-Rode, J. Belak-Ožbolt (1998.) -Socialne igre v osnovni šoli